

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 6

8. veljače 2018.

cijena 200 Ft

Bušarski ophod

u Mohaču

Foto: MTI

8. stranica

„Uklanjanje granica glazbom”

4. stranica

Martinačko kolinje

12. stranica

Hrvatski bal u Sambotelu

11. stranica

Komentar

Napokon ustaljen način financiranja

Diferencirana potpora mjesnim i područnim narodnosnim samoupravama iz državnoga proračuna dijeli se na potporu za djelovanje, i to diferencirano prema podacima popisa pučanstva iz 2011. godine, i na dodatnu potporu za obavljanje javnih zadaća, točnije za obavljene javne zadaće, a na temelju vrednovanja (bodovanja) zapisnika prethodne kalendarske godine. Potpora za djelovanje reguliran je vladinom uredbom, Prilogom broj 9. Zakona o državnome proračunu Mađarske za 2018. godinu. Premda je okvirni iznos potpore za djelovanje povišen na 1882,5 milijuna forinta (lani 1568,5 milijuna), dakle 314 milijuna više, godišnji iznos potpore po samoupravi ostaje 391 000 forinta (jednako kao lani). Za 2018. godinu raspodijeljeno je sveukupno 1 526 073 000 forinta.

Pravo na potporu ima svaka narodnosna samouprava – uključujući i preustrojenju od samouprave naselja u narodnosnu – koja je 1. siječnja 2018. upisana u registar narodnosnih samouprava. Mjesna narodnosna samouprava ima pravo na dvostruki iznos utvrđene godišnje potpore, dakle na 782 000 forinta (jednako kao i lani) ako se u naselju prigodom posljednjeg popisa pučanstva pripadnikom dane narodnosti izjasnilo više od 50 osoba. Područna narodnosna samouprava ima pravo na dvostruki iznos (200 %) utvrđene godišnje potpore, ako je u županiji (također i u glavnome gradu) broj registriranih mjesnih samouprava (glavnogradskih okružnih) dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – najmanje 10, a najviše 20; ima pravo na četverostruki iznos (400 %) utvrđene godišnje potpore, dakle na 1 564 000 forinta po samoupravi ako je broj registriranih mjesnih (glavnogradskih okružnih) samouprava dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – veći od 20. S obzirom na broj mjesnih hrvatskih samouprava po županijama, opća potpora u narečenome četverostrukom iznosu dodijeljena je samo Hrvatskoj samoupravi Baranjske županije. Ostala je dakle određena neujednačenost u financiranju koja ne razlikuje potporu jedne mjesne i jedne županijske samouprave koje dobivaju jednak iznos od 782 tisuće forinta. Napomenimo da će se iznos potpore za djelovanje doznačiti u dva obroka; prvi do 30. siječnja, a drugi do 30. lipnja.

S. B.

Glasnikov tjedan

Dana 26. siječnja Ministarstvo ljudskih resursa, Fond za razvoj ljudskih potencijala objavili su na svojim mrežnim stranicama rezultate odobrenih natječaja za podupiranje djelovanja narodnosnih civilnih udruga (NEMZ-CISZ-18), za podupiranje narodnosnih i svenarodnosnih kulturnih programa (NEMZ-KUL-118), stručnih usavršavanja narodnosnih pedagoga (NEMZ-PED-18) i za organiziranje kampova (NEMZ-TAB-18).

Razmotrivši rezultate natječaja u posljednje četiri godine, politolozi, sociolozi i analitičari zasigurno će izvući brojne zaključke, koji u svjetlu demografskih podataka i statističkih brojaka od popisa pučanstva pa do podataka iz narodnosnih biračkih popisa mogu ocrtati suvremeni društveni i politički trenutak narodnosti u Mađarskoj. Ja ću se u ovoj ovoj kolumni osvrnuti na rezultate natječaja tek u kategoriji Natječaji za podupiranje narodnosnih civilnih udruga (NEMZ-CISZ-18). Pod pridjevom hrvatski predano je 35 natječaja od kojih natječaj Državne udruge Hrvata Šokaca, Vjerske i kulturne udruge sambotelskih Hrvata i Čitaonica mohačkih Šokaca nije prihvaćen. Brojka 35 navedena je temeljem prepoznavanja od navedenih natjecatelja da su udruge iste s hrvatskim predznakom (po mojim saznanjima). Tu je još nekoliko udruga za koje nisam sigurna je li su im dodijeljena sredstva kao hrvatskim udrugama, ili kao svenarodnosnim udrugama, pa ih nisam uvrstila u ovu brojku. Ukupno su hrvatske udruge i tri zaklade za djelovanje u 2018. godini dobile (ako sam dobro zbrojila) 35 milijuna 200 tisuća forinta.

Tražilica me vodi odozgo prema dolje i zaustavlja se na natjecateljima i molbama koje u svojem imenu imaju pridjev ili imenicu hrvatski, Hrvat... Tako je najveću pot-

poru dobio Savez Hrvata u Mađarskoj, 4,9 milijuna forinta. Napomenimo da je donja granica potpore u ovom raspisu 300 tisuća, a gornja 5 milijuna forinta, te da i Hrvati preko delegata kojeg delegira HDS-ova Skupština imaju delegata u tijelima odlučivanja o visini potpore predanim natječajima. KUD Tanac dobio je potporu od 2 milijuna, KUD Baranja također 2 milijuna, KUD „Ladislav Matušek“ 1,8 milijuna, Kulturna udruga Vizin 1,8 milijuna, Udruga gradišćanskih Hrvata 1,7 milijuna, KUD Martince 1,5 milijuna, KUD Marica (Salanta) 1,5 milijuna, Kulturna i vjerska udruga vršendskih Hrvata Šokaca 1,5 milijuna, Udruga kaniških Hrvata 1,5 milijuna,

Zaklada Zornica (Kukinj) 1,5 milijuna, Udruga za kulturu Podravine 1,2 milijuna, Udruga koljnofskih Hrvata 1,1 milijuna, Udruga Hrvati-Horvátok 1 milijun, Udruga sambotelskih Hrvata 900 tisuća, Udruga za čuvanje hrvatskih običaja (Budimpešta) 900 tisuća, Hrvatski folklorni centar Fáklya 900 tisuća, Društvo Zrinski kadeti (Kerestur) 900 tisuća, Udruga baranjskih Hrvata 800 tisuća, Zaklada „Faluházért“ (Pustara) 700 tisuća, Zemaljska udruga Mađar-

sko-hrvatskoga prijateljstva (Kapošvar) 700 tisuća, Kulturno društvo Kerestur 700 tisuća, Hrvatsko-mađarska kulturna udruga „Dugonics András“ (Segedin) 600 tisuća, KUME – Etnomemorijalni i informacijski centar Gradišćanskih Hrvata (Koljnof) 600 tisuća, Kulturna udruga šopronskih Hrvata 500 tisuća, Udruga prijatelja vina „Szent Márton“ (Sumarton) 400 tisuća, „Čakavska katedra“ Šopron 400 tisuća, Pečuško-baranjska udruga lova, kulture i gastronomije 500 tisuća, Zaklada Biseri Drave (Starin) 600 tisuća, Matica hrvatska Šopron 400 tisuća, Zlatne noge (Šeljin) 400 tisuća, Plesna udruga Šugavica 500 tisuća forinta.

U sljedećim brojevima tjednika Hrvata u Mađarskoj upoznat ćemo vas s veličinom potpore za programe, tabore i usavršavanja dodijeljene hrvatskim civilnim udrugama, pa i navedenim hrvatskim mjesnim, teritorijalnim i Državnoj samoupravi te hrvatskim ustanovama koje su tražile potporu.

Branka Pavić Blažetin

Zastupnici Narde s predstavnici prijateljskih općin u Budimpešti

Na poziv seoskoga peljačtva Narde, a tako i parlamentarnoga zastupnika južnogradišćanskoga naselja, ujedno i dopredsjednika Ugarskoga parlamenta, dr. Csabe Hendea, 26. januara, u petak, zastupnici partnerskih općin iz Hrvatske otputovali su na jednodnevni izlet u ugarsku metropolu. U okviru toga putovanja, najprlje je posjećen Parlament, a otpodne je izaslanstvo Narde, Murskoga Središća i Donje Voće u sjedištu Hrvatske državne samouprave primio predsjednik Ivan Gugan. U iskustvi i otkrići prepuni dan završen je na prezentaciji knjige mostarske autorice Anite Martinac i skupnom večerom u restoranu Levanda u Koljnofu.

Zastupnici Seoske i Hrvatske samouprave Narde, s načelnicom Kristinom Glavanić i predsjednicom mjesne Hrvatske samouprave Julikom Bošić-Nemet, dopeljali su svoje dugoljetne prijatelje partnerskih općin iz Murskoga Središća s gradonačelnikom Draženom Srpakom, a i načelnikom Krunoslavom Jurgecem iz Donje Voće, kot i tamošnjim župnikom Markom Zdravcem ravno u Budimpeštu. Kako je rekla Kristina Glavanić, ideja putovanja se je čuvala u njevi glava jur dosta dugo, jer na razni susreti i priredba jedva je svenek vrimenta za razgovaranje, a dr. Csabi Hendeu posebno je bilo drago da će ga prijatelji posjetiti na djelatnom mjestu. Pohod Parlamentu sa stručnim peljačem, kava u uredu potpredsjednika Parlamenta, a potom skupni objed otvorili su mogućnost i za duglju diskusiju. Otpodne u Ulici Lajosa Bíróa, u zgradi HDS-a delegaciju je dočekao Ivan Gugan ki je ukratko predstavio žitak Hrvatov u Ugarskoj, nadalje je govorio o strukturi i funkcioniranju krovnooga političkoga tijela Hrvatov u našoj državi. Pravoda su pri tom postavljena i pitanja, a gosti su mogli čuti i čuda toga

Dr. Csaba Hende (na sredini) s prijateljskom delegacijom

Dražen Srpak prikdaje dar Ivanu Guganu

zanimljivoga. „Naučio sam danas da je očito da Hrvatska premalo se brine za svoje sunarodnjake u Mađarskoj, a za to postoji jednostavno rješenje, to se mora promijeniti“, komentirao je Dražen Srpak, gradonačelnik Murskoga Središća, i nastavio: „Što se mene tiče, osobno ću se zalagati da se to promijeni. Jako mi je drago da smo danas posjetili vebnu zgradu Mađarskog parlamenta, gdje nas je srdačno primio dr. Csaba Hende, koga osobno poznajem već godinama. Smatram da su nam ovakvi sastanci vrlo korisni, samo za ovaj jedan dan puno više informacija sam pokupio, nego na drugim priredbama. Cijeli dan smo razgovarali, a tema je bila stalno jed-

na te ista: položaj i briga za Hrvate u Mađarskoj“, dodao je počasni mješćanin Narde, Dražen Srpak. Načelnik Donje Voće Kruno Jurgec je takaj posebno zanimljivim ocijenio dan u Budimpešti, istaknuvši pri tom: „Kad smo u Gradišću ali s našim Hrvatima u Mađarskoj, ugodno se osjećamo i drago nam je viditi u tuđoj zemlji naše ljude, koji nisu zaboravili svoje korijene, njeguju tradicije i ni nakon petsto godina nisu zaboravili hrvatski jezik.“ Kako smo od njega doznali, Donja Voća je stupila u kontakt s Nardom prilikom nastupa njihovih folklorošev u Nardi prije nekoliko ljet, za čim je kontakt izgubljen. „Prije dvije godine smo našu suradnju intenzivirali i zajedno s našim mladima, institucijama i općinom te župnikom Markom Zdravcem planiramo zajedničke akcije i projekte u bliskoj budućnosti“, naglasio je Kruno Jurgec ki predvidja rješavati prik toga i određene nedostatke u kontaktiranju minulih ljet. Dok se je jedan dio putnikov odvezao na Citadelu s prekrasnom panoramom, drugi dio ekipe se je pašćio u Koljnof na prezentaciju knjig Anite Martinec, a na kraju dana, iako malo istrudjeno, ali ostalo je vrimenta i volje još za druženje. *Tiho*

Pred zgradom Hrvatske državne samouprave

„Uklanjanje granica glazbom“ – projekt Interreg V/A

Petstotinjak učenika u dobi od 7 do 15 godina iz Virovitice i Pečuha uključeno je u projekt „Erasing Borders with Music“ čiji je nositelj virovitička Osnovna škola „Vladimir Nazor«. Projekt je prijavljen u suradnji s pečuškim Hrvatskim vrtićem, osnovnom školom, gimnazijom i učeničkim domom „Miroslav Krleža“ te Glazbenom školom «Jan Vlašimsky» na program prekogranične suradnje INTERREG V-A Mađarska – Hrvatska 2014. – 2020.

Provedbom 14 tematskih aktivnosti tijekom 12 mjeseci usmjerenih na područja glazbe, povijesnog i kulturnog naslijeđa prekograničnog područja i dvaju susjednih naroda, želi se pridonijeti poboljšanju suradnje svih partnera. Tako se primjerice prikazalo sviranje glasovira i ujedno pokazalo kako sljepoća ne utječe na glazbu, nego se djeca u tom dijelu mogu vrlo učinkovito podučavati. Glazbena škola «Jan Vlašimsky» dobit će i tonski studio.

Projekt vrijedan 1 023 451,70 kuna napisala je Razvojna agencija grada Virovitice VTA. Projekt „Brisanje granica glazbom“ svoju radionicu održao je 17. siječnja u Hrvatskoj školi „Miroslav Krleža“ kojoj pripada za njezin udio ostvarivanja projekta svota od 17 147 427 Ft. «Radionica solo i zbornog pjevanja» uz prigodan uvodni nastup Zbora Hrvatske škole Miroslava Krleže, Zbora Augusta Šenoe i Zbora Njemačkoga školskog centra «Valeria Koch», okupila je skoro 120 sudionika.

Četvrta je to radionica, a druga održana u pečuškoj školi. Naime, početkom prosinca održana je Radionica tradicionalne narodne glazbe i plesa tijekom koje su sudionici pribivali prigodnom programu učenika. Profesorica Vesna Velin predstavila je narodnu nošnju bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha, koju su na sebi imale članice plesne skupine. U jednoj su se skupini tada učili plesovi iz okolice Pečuha i Podravine, a druga je skupina vježbala na prim i basprim tamburi. Za sat vremena prvi su učenici uvježbali jednostavniji glazbeni komad, a drugi jednostavniju plesnu koreografiju. Nakon toga su se učenici izmijenili, a radionice se ponovile s drugim sudionicima.

Cilj je Radionice solo i zbornoga pjevanja bio upoznavanje višenacionalnog područja i glazbenih kultura s obje strane rijeke Drave. Predstavljena je tradicija i bogatstvo koje partnerska škola posjeduje kroza solo, ali i zorno pjevanje narodnih pjesama u što su bili uključeni i sudionici radionice projektnih partnera.

Ispred Koncertne dvorane Zoltána Kodályja

Aktivnost pridonosi upoznavanju sveukupnoga glazbenog blaga nacionalnih manjina i povezivanju učenika.

Nakon pozdravnih riječi ravnatelja Gabora Győrvárija, solo-pjesma i zorno izvođenje oglasilo se na mađarskome, a hrvatski je pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha. Učenice pečuškoga Njemačkoga školskog središta Valerije Koch, otpjevale su nekoliko pjesama na njemačkome. Nakon toga učenica Kata Egri uz pratnju tamburaškog sastava Hrvatske škole Miroslava Krleže pjevala je na romskome jeziku. Za kraj uvodnoga programa pod ravnanjem nastavnice glazbene kulture Marte Šandorke otpjevana je himnu Europe na mađarskome, hrvatskome i njemačkome jeziku.

Radionica se odvijala u tri miješane skupine sudionika, koji su naizmjenično prošli tri više od polusatne radionice, gdje su naučili pjevati jednu crkvenu pjesmu, jednu mađarsku narodnu, obrađenu kao zabavnu, čija je bila zanimljivost da je tekst dijelom zamijenjen i hrvatskim prijevodom izvornika. U trećoj se skupini obrađivala njemačka pučka pjesma, gdje su se u pratnju harmonike jako brzo uključili i tamburaši pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže.

Završni je dio aktivnosti bio kratak prikaz naučenoga, uz pomoć nove tehnike ozvučenja, nabavljene u sklopu projekta, podijeljeni su prigodni pokloni, posebno gravirane USB stikovi. Virovitičke učenice i učenici sa svojim pratiteljima imali mogućnost obići jednu od najvelebnijih zdanja grada Pečuha, Koncertnu dvoranu Zoltana Kodályja. Osim obilaska, djeca su mogla iskušati svjetski glasovitu akustiku dvorane, kada su na pozornici otpjevali dvije pjesme iz svojega zbornog repertoara.

Očekivani rezultati ovoga projekta jesu povećanje osviještenosti kod djece o zajedničkim glazbenim i kulturnim vrijednostima prekograničnog područja te razvijanje osjećaja pripadnosti zajednici bez obzira na granice.

Branka Pavić Blažetin

Za svakoga se nađe i poklon.

Dječjim koracima stopama Zrinskih

U okviru projekta JOLLIZ! 24. studenoga započelo je jednogodišnje druženje i čvrsta suradnja legradske osnovne škole i Osnovne škole „Nikola Zrinski“ (Zrinyi Miklós) iz Zákányja.

Prvo projektno poglavlje posvećeno je zajedničkoj povijesti, koja je ovdje, u blizini sutoka Drave i Dunava, u obje države nerazdvojiva od knezova Zrinskih. Ovo se područje nekoć nalazilo na granici svjetova, kršćanskog zapada i osmanskog istoka, a danas ponovno dijeli istu sudbinu u okvirima Europske unije.

Prohladno, kasno jesensko jutro u prekrasnoj, novoj legradskoj školi prožeto je uzbuđenim iščekivanjem: danas u goste dolaze mali mađarski prijatelji. Ispred ulaza okupljaju se hrvatski vitezovi u povijesnim odorama, kako bi u svečanom špaliru, isukanih i uzdignutih mačeva pozdravili svoje vršnjake s one strane granice, potomke nekadašnje braće po oružju, branitelja i vojnika velikih knezova Zrinskih. Nakon kratkog odmora i okrepe održan je dirljiv program u sportskoj dvorani, gdje su na oba jezika izvedeni igrokazi, pjesme i pročitani povijesni dokumenti, te izgovorena zakletva Nikole Šubića Zrinskog i njegovih vojnika. Cjelodnevni je izlet protekao u ozračju Zrinskih: učenici su u Donjoj Dubravi i Kuršancu obišli spomenike podignute u čast Zrinskih, a nedvojbeno najinformativniji bio je posjet utvrđenoj plemićkom dvorcu u čakovečkome Starom gradu Zrinskih. Male putnike u svojim raskošnim odorama dočekala je i pozdravila Zrinska garda, nakon čega su u Muzeju Međimurja poblize upoznali bogatu, dugu i tragičnu povijest Zrinskih, koji su ovdje stolovali od 1546. do 1671. godine. Prijateljstvo osnovnih škola iz Legrada i Zákányja traje već od 2002., otkada se održavaju redoviti godišnji susreti. Druženja su do sada ponajprije obilježavali kulturno-umjetnički i sportski programi, a ovo je prvi put kako dvije prijateljske obrazovne ustanove sudjeluju u prekograničnom programu suradnje. Projekt je pokrenut na prijedlog mađarskog partnera. Jednogodišnji projekt EU-a prozvan je JOLLIZ!, od engleskog naziva „Joint learning“ (zajedničko učenje), čemu su pridodana imena naselja Legrad i Zákány. Svrha je projekta osim zajedničkoga druženja i učenja unapređenje odgojno-obrazovnog tijeka primjenom suvremenih pomagala i metoda nastave. Vrijednost je projekta oko 200 tisuća eura, od

čega će legradska škola povući oko 64 tisuće eura. Planirana je nabava opreme za nastavu biologije, sportske opreme, uređenje sportskog igrališta i botaničkog vrta, te kupnja tamburaških glazbala, pametnih ploča, laptopa. Zakanjska škola iz projekta planira obnoviti dotrajalu stolariju školske zgrade i nabaviti narodnu nošnju. U okviru projekta održat će se osam tematskih druženja, odnosno dva petodnevna ljetna kampa za djecu. Projekt je okupljen oko četiri tematske cjeline: zajedničke povijesti, kulturne baštine, Drave kao poveznice i sporta. Najvažniji prinos projekta bit će zajednička naukovna osnova, svojevrsan radni priručnik, koji će se objaviti na zasebnoj web-stranici, te može poslužiti kao primjer dobre prakse u prekograničnoj suradnji. Obje škole od projekta očekuju prije svega razmjenu iskustava, stjecanje specifičnoga znanja i polaganje temelja budućih projekata. Projekt će donijeti iznimnu, višestruku korist učenicima i djelatnicima obiju škola. U projektu sudjeluju naselja Legrad, Zákány, Zákányfalu i Őrtilos, koje će marljivi projektini rad učitelja nagraditi zajedničkim izletom u Budimpeštu. *Ivan Tomek*

Koncert u Kačmaru

U suorganizaciji Hrvatske i Njemačke narodnosne te Seoske samouprave, 13. siječnja u Kačmaru je održan već tradicionalni Novogodišnji koncert. Kako nam uz ostalo reče predsjednica Hrvatske samouprave Teza Vujkov Ba-

Sentivanski tamburaški orkestar

Kačmarska publika

Sentivanski načelnik, voditelj obiteljskog orkestra

lažić, ovo je bio jubilarni, 10. koncert. Nakon trojezičnih pozdravnih riječi domaćina i organizatora, u ranim popodnevним satima u mjesnom domu kulture nastupila su dva gostujuća

sastava. Bunjevački tamburaški orkestar iz Sentivana, čiji je voditelj načelnik Szilárd Vörös, a u sastavu sviraju članovi obitelji dr. Róbert Vörös, te Zoran i Milan Vörös, oduševio je gledatelje. Nekoliko pjesama s njima otpjevala je i Zsuzsana Vörös. Uz njih je nastupio i njemački orkestar Heimattöne Kapelle. Okupljeni su mogli uživati u omiljenim hrvatskim, njemačkim, ali i mađarskim napjevima. S. B.

Tavankučani u IPA projektu s Mađarskom

U ponedjeljak, 23. siječnja, predsjednik HKPD "Matija Gubec" Ladislav Suknović pribivao je potpisivanju europskoga projekta s Muzejom čipke u Kiškunhalašu. Zamisao o projektu i partnerskoj suradnji potekla je prije godinu i pol dana kada su se tavankutska udruga, subotička Udruga «Lányi Ernő» te Muzej čipke iz Kiškunhalaša dogovorili oko partnerskih odnosa i primjene na IPA projekt. Osnovna je zamisao projekta razmjena iskustava u oblasti očuvanja starih zanata, kulturnog nasljeđa i razvoja vjerskog turizma, potom organiziranje zajedničkih izložaba i radionica. »Projektom je predviđeno nekoliko aktivnosti koje će se tijekom 2018. godine zasnivati na prikazu izvornih rukotvorina, kulturnom nasljeđu i turističkim potencijalima. Početak provedbe navedenih aktivnosti predviđen je zajedničkom izložbom u kiškunhalaškome Muzeju čipke početkom svibnja ove godine, potom ostvarenje nekoliko radionica za izradbu suvenira i slika od slame, gdje će tavankutske slamarke podučavati djecu i druge zainteresirane polaznike o tehnici izradbe suvenira i slika od slame. Izložba bi bila otvorena sve do sredine kolovoza kada bi se preselila u Suboticu i po našem prijedlogu upotpunila program gradske Dužijance u Subotici i bila postavljena sve do početka rujna, do proslave Dana grada. U tom bi razdoblju predstavnice kiškunhalaškog Muzeja održale nekoliko radionica za izradbu čipke u Tavankutu i Subotici, a koncem godine bi bila organizirana zatvarajuća konferencija vjerojatno u sklopu Božićne izložbe u Tavankutu i Subotici, gdje bi se ujedno predstavili ne samo novogodišnji ukrasi nego i božićnjaci, po čemu je naše kulturno nasljeđe poznato i jedinstveno.

Posebno područje suradnje predviđeno je u oblasti turizma gdje želimo prikazati turističke potencijale Tavankuta s posebnim naglaskom na populariziranju turističke mape križeva krajputaša koji su većim dijelom obnovljeni i posebna su turistička atrakcija, pojasnio je Ladislav Suknović navodeći da tavankutska udruga ne propušta nijedan raspisani natječaj. O budućim planovima kaže: »Mi intenzivno pratimo raspisane natječaje i trudimo se odgovoriti na veliku većinu. Naravno, postoje i određeni ograničavajući čimbenici koji su zasnovani na vlastitim kapacitetima, jer su naše snage usmjerene i posvećene i samoj programskoj i projektnoj realizaciji i izvješćivanju odobrenih projekata. To je iznimno zahtjevan posao koji nužno uključuje posvećenost i stalnost u personalnom angažmanu. Moja je velika želja i nada da će mladi pronaći interes u predstojećim aktivnostima jer su vrlo kreativni i razvojni, samo je pitanje vlastitih afiniteta i ambicija.«

(Hrvatska riječ)

Poklade su, milo janje moje!

U organizaciji kozarske Hrvatske narodnosne samouprave, 21. siječnja u tom je naselju održana tradicionalna priredba pod nazivom Ženske poklade. Program se odvijao u mjesnom domu kulture dočekom gostiju uz domaće pokladne slastice, «fanjke» i listiće... Veselje je nastavljeno druženjem uz nastup Ženskoga pjevačkog zbora Snaše iz Pogana, Narodnoga plesnog društva Mohač, Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoae te Orkestra Vizin. Nakon programa slijedila je zajednička večera i plesačnica uz Orkestar Vizin.

Okupljene u prepunom domu kulture pozdravila je predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Ana Crnković Andresz. Došli su mnogi mještani, a u publici sam vidjela i lica Kozaraca iz Pečuha, goste iz Olasa, Udvara, Pečuha, Mohača...

Pjevački zbor Snaše i mlada harmonikašica Emese Krasznai

Okupljene je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Ana Crnković Andresz.

Kozarci

Mnoštvo okupljenih

Ljubazni domaćini dočekali su goste.

Gosti iz Mohača, svirci i plesači KUD-a Mohač, koji 2018. godinu slave 45 godina djelovanja i rada, izveli su na pozornici Santovačke šokačke igre, Međimurski ples i Šokačke igre iz Vršende. KUD vodi neumorni Stipan Filaković, a u njegovu izvrsnost, i u plesu i pjevanju, mogli su se uvjeriti svi koji su bili na programu. Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae stalan je gost kod kozarskih Hrvata i često nastupa na njihovim priredbama, pogotovo na Ženskim pokladama. Ovoga su puta nastupili uz pratnju mladi-

ća koji čine Orkestar Vizin pjevajući kitu dalmatinskih nota. Ženski pjevački zbor Snaše iz Pogana odnedavno vodi Veronika Šajnović, a da marno vježbaju, potvrdio je i njihov kozarski nastup, uz harmonikašku pratnju i solodionice učenice 6. razreda Emese Krasznai.

Domaćini su sve nazočne ugostili večerom i domaćim kolačima, a potom je slijedila plesačnica do kasnih sati.

Branka Pavić Blažetin

Najava

Bušarski ophod u Mohaču

Foto: MTT

Od 8. do 13. veljače u tome podunavskom gradiću održava se već tradicionalni pokladni Bušarski ophod. Napomenimo da se taj običaj mohačkih Hrvata Šokaca prvi put spominje u jednom zapisu iz 1783. godine, a Mohački Bušarski ophod prvo je mađarsko kulturno dobro upisano na UNESCO-ov popis nematerijalne svjetske kulturne baštine, godine 2009. Mohački bušarski ophod ujedno je jedina hrvatska nematerijalna kulturna baština na UNESCO-ovu popisu izvan granica Republike Hrvatske. Tijekom šestodnevne priredbe na više od trideset mjesta vidjet će se bušarske povorke te brojni kulturni sadržaji, koncerti, kulturni nastupi, izložbe, balovi, plesničnice, radionice.

Male poklade – pokladni četvrtak

Na male poklade, u četvrtak, 8. veljače, u prijepodnevnim satima počinju pokladne pripreme uza sudjelovanje osnovaca i vrtičara, među njima i hrvatske skupine Eötvöseva vrtića. U 15 sati počinje svečana povorka bušara od «Šokačkog kera» do Széchenyijeva trga. Gradskim ulicama i trgovima odvija se nevezana pokladna veselica malih bušara, jankela. Na otvorenoj pozornici nastupaju dječje plesne i bušarske skupine, predstavljaju se bušarski rekviziti. Od 16.30 plesničnicu vodi Stipan Daražac uz Orkestar «Poklade»; u 19 sati je plesničnica s bušama u Domu «Dunav» uz Orkestar «Dunavkinje». Već po običaju, za isti je dan sazvana i godišnja Skupština Čitaonice mohačkih Šokaca.

Pokladni petak

Uz već uobičajene sadržaje, predstavljaju se plesne skupine, među njima i bušarske, i orkestri od 14 sati na otvorenoj po-

zornici na Széchenyijevu, a od 15 na Deákovu trgu. Od 15.30 u Domu buša svečano je otvorenje izložbe i proglašenje rezultata likovnog natječaja „Buše i djevojke Šokice“. Od 17 sati pak otvara se izložba o bušama u Kossuthovu kinu, te izložba slikara Jánosa Kedvesa „Moje uspomene o Bušarskom ophodu“. Istodobno održat će se i folklorni koncert na Deákovu trgu. Od 18 sati u Kossuthovu kinu priredit će se koncert majstora narodne umjetnosti Józsefa Kovácsa Verzendija i njegovih prijatelja: orkestri „Babra“, „Druženje“, „Dunavkinje“, „Fermata“, „Mladi orkestar“, „Mladi tamburaši“, „Orašje“, „Poklade“, „Söndörgő“ i „Vizin“. Dan završava plesničnicom u Domu „Dunav“, s početkom u 20 sati, svira Orkestar „Poklade“.

Pokladna subota

Pod nazivom „Mohački okusi“ u Domu buša, s početkom u 10 sati ustrojiti će se prizorna gastronomska priredba uz bušarsku skupinu „Vesele buše“, te interaktivna izložba i radionica „Upoznavanje s jankelama“, uza kušanje pučkih jela i poučavanje plesova, predstavljanje tamburaških orkestara, buša i KUD-ova. Tijekom dana na već spomenutim mjestima bit će Trga Bensheim, dotičući skelu, uz povratak na Széchenyijev trg. U Ulici súp od 14 sati održava se „Veselje s bušama“, a od 15.20 „Oživljava legenda“ uz prisjećanje na II. mohačku bitku uz bušarsku skupinu „Drugovi“, polaganje vijenaca kod spomenika Tri junaka na Széchenyijevu trgu. Od 16 sati predstavlja se mohački KUD „Zora“ u pratnji Orkestra „Poklade“. Dan završava u 20 sati „Šokačkim balom“ u prostorijama Umjetničke škole „Lajos Schneider“.

Nedjelja – poklade

Bušarski će ophod i ove godine uljepšati već tradicionalni narodnosni kulturni program u Kossuthovu kinu uza sudjelovanje domaćih i gostujućih folklornih društava. Od 12.30 na Šokačkoj skeli predstavljaju se plesna društva, gajdaši i bušari, slijedi prelazak čamcima preko Dunava. U 13.30 počinje prisjećanje na Stipana Pavkovića Patka i polaganje vijenaca kod spomen-ploče u Ulici gólya pod brojem 36. Nakon okupljanja bušara na Kolišću polazi njihova pokladna povorka na središnji Széchenyijev trg. Od 15.30 je prisega bušara, a nakon gradonačelnikovih pozdravnih riječi i počinje velika pokladna zabava na otvorenome, uza bušarske i plesne skupine. Slijedi postavljane pokladnog lijesa na Dunav u 16.30, a zatim i njegovo spaljivanje na lomači na Széchenyijevu trgu: pokapanje zime, bušarski ples i pokladno veselje te plesničnica u Domu „Dunav“ uz Orkestar „Kolo“.

Pokladni ponedjeljak

Tog dana u dvorištu Šokačke čitaonice polažu se vijenci kod spomen-ploče Anki Kršić. Pjevaju Vivien Graf, Ildikó Horváth, prati ih Stipan Pavković. Po običaju, dan završava uobičajenim obilaskom bušara od kuće do kuće na Kolišću i okolnim ulicama.

Pokladni utorak

Nakon okupljanja na Kolišću, u 14.30 priređuje se posljednja pokladna povorka gradskim ulicama i trgovima i bušarska veselica. Poklade završavaju na središnjemu gradskom trgu u 17.30 spaljivanjem pokladnog lijesa na lomači, te pokapanjem zime.

Pripremio: S. B.

Trenutak za pjesmu

***

**Poklade su, milo janje moje,
barem da su u godini troje!**

***

**Čista srido, alaj si nam blizu,
do pol noći poklade će proći.**

***

**Oj, fašange, to su ljudi dani,
kad mi mama švalera ne brani.**

Pokladne pjesme

Prvi zbornik Koljnofskih književnih susretov

„I kad naraštaja više ne bude, iza nas će ostati zapisano u povijesti da smo se jednom godišnje okupljali i zajedno održavali naš ča, kaj, što.“

„Kad mi je prije skoro deset godina prijatelj Đuro Vidmarović, koji je nedavno postao predsjednikom Društva hrvatskih književnika, spomenuo ideju o organiziranju susreta književnika iz stare Domovine s gradišćanskim, ovdje u Gradišću (sa sve tri strane granice), u Mađarskoj, ideju sam svesrdno podupirao“, piše na početku novoga izdanja dr. Franjo Pajrić, glavni organizator Koljnofskih književnih susretov, a s tim mi u zapadnoj Ugarskoj začmemo svako ljeto novembar. A da spomenuti sastanci nisu samo prah u vjetru, dani zabave i izletov po Gradišću, nego i trenutki starije i moderne poezije, teške književnosti, a i muke međusobnoga sporazumivanja, davanje zlamenja riči, za to je pozvana u svijet „djelatna dokumentacija“. Punih osam ljet smo čekali na prvi zbornik, svenek se je planiralo, diskutiralo se je od toga da bi bilo potrebno i neophodno i u knjigi zabilježiti kostur diskusijov, temov, a ne nazadnje što je i najvažnije, plode, novorodjenče naših djelaonic na Koljnofski književni susreti. Tako je lani dr. Franjo Pajrić, kot urednik knjige, zgrabio čarobnu trubu i dao signal svim diozimateljem koljnofskih susretov ki su se obrnuli od prvoga do osmoga sastanka da daju i šalju svoje napise, priloge, stihe i napisane poetičke trenutke, ki su se narodili u Koljnofu, ali jur doma za boravkom u Gradišću. Ta vas materijal je on zamisio i pod izdavačtvom Čakavske katedre Šopron, Matice hrvatske Šopron, Udruge Hrvati, EMC GRAH „KUME“ ugledalo je svitlo dana u šopronskom novembru izdanje, naslova: Svi naši književni susreti I. (radovi inspirirani hrvatskim književnim susretima u Koljnofu) 2017. Izlaženje knjige je materijalno potpomoglo Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Ugarskoj, a na 240 bogato ilustrirani stranica fotografijov najdemo od Timee Horvat, Đure Vidmarovića, Petra Tyrana, a ovde su

kipici i iz arhive EMC GRAH „KUME“, dokle je omotnu sliku Koljnofski dip-tih napravio Kristijan Sekulić. Na korici su ovjekovječeni portreti književnikov i srični trenutki nazočnih na susretu. U zborniku je sudjelovalo sve ukupno 18 autorov s različitim žanri novinarstva i književnosti. Intervjui, putopisni zapisi, rasprave o teoriji, praksi i povijesti književnosti, o povijesti i etnologiji, nadalje su ovde i “rezultati” prevodilačkih djelaonic, na različite jezike presadjene pjesme, s portreti i životopisi samih autorov, po redu s Timeom Horvat, Lajošom Škrapićem, Enerikom Bijač, Božicom Brkan, Anom Šoretić, Dorotejom Zeichmann, Đurom Vidmarovićem, Igorom Šipićem, Tomislavom

Marijanom Bilosnićem, Markom Gregurom, Juricom Čenarom, Nenadom Piskačem, Josipom Baladom, Herbertom Gassnerom, Božidarom Glavinom, Darkom Perom Pernjakom, dr. Šandorom Horvatom i Nikšom Krpetićem. „Kako je naš fizički opstanak na ovim prostorima ugrožen, a valu asimilacije nismo našli adekvatni odgovor, sve što nastaje u vezi nas ostaje kao vrijedno svjedočanstvo našega postojanja i kulturnoga djelovanja u ovom dijelu Europe. I kad naraštaja više ne bude, iza nas će ostati zapisano u povijesti da smo se jednom godišnje okupljali i zajedno održavali naš ča, kaj, što“ tako razmišlja u ime izdavača Matice hrvatske Šopron, urednik dr. Franjo Pajrić, a naš dragi prijatelj, književnik i slikar iz susjedstva Zadra, Tomislav Marijan Bilosnić kot kad bi dao u svojoj pjesmi, posvećeno Gradišću, i poantu svemu tomu sa zadnjimi strofami (na 140. stranici): „Na svim vratima / Gradišće se zatvara / a ljubav smo tek započeli.“

Tiho

Književnici iz Hrvatske: Siniša Matasović, Darko Pero Pernjak, Božica Brkan i Josip Petrić Pjer, lani su u petrovskom cintiru pohodili grob našega pjesnika Lajoša Škrapića

„Život od milijun dolara“ Roberta Tomića Zuberu na Međunarodnom dokfestu u Budimpešti

U mađarskome glavnom gradu između 24. i 28. siječnja 2018. priređen je Međunarodni festival dokumentarnih filmova na kojem je u natjecateljskoj kategoriji „Oni su nevini“ prikazan i film „Život od milijun dolara“ (2016.) hrvatskoga redatelja Roberta Tomića Zuberu. Producent je filma Siniša Juričić, snimatelj Mario Marko Krce, a montažu potpisuje Sandra Mitić.

Međunarodni festival dokumentarnih filmova jedan je od najprestižnijih natjecateljskih festivala dokumentarnih filmova u Mađarskoj, na kojem bez tematskih i inih kriterija sudjeluju dokumentarci iz cijeloga svijeta. Smotra poziva svakog autora, i nakon predstavljanja filma je susret s publikom, i tako se filmskom timu i publici nudi pravi festivalski ugođaj. Na ovogodišnjem dokfestu prikazano je umalo pedeset filmova iz trideset država u sedam natjecateljskih kategorija, na izvornom jeziku s mađarskim ili engleskim titlom. Kreativni dokumentarni filmovi govore o nama za nas, i pričaju istinite događaje i postojećim junacima. Dotaknu nas, potiču razmišljanje, višeslojni su te progovaraju i o tabu-temama. Obrazovanje – djeca i obitelj; generacijske razlike i promjenjiv svijet; demokracija – sloboda i vlast samo su poneki odnosi kao središnja tema dokumentaraca.

U natjecateljskoj kategoriji „Oni su nevini“ vrtio se hrvatski film „Život od milijun dolara“ (78') redatelja Roberta Tomića Zuberu. Priča je to o petogodišnjoj Nori Šitum, koja je bolovala od leukemije. Liječnici, dječji hematolozi na Rebru napravili su sve, ali je bolest postala otporna na sve i nisu joj mogli pomoći. Norini roditelji, Ivica Šitum i Đana Atanasovska Šitum, saznali su za novu metodu liječenja u Dječjoj bolnici u Philadelphiji, ali su troškovi liječenja 570 tisuća dolara (oko 3,3 milijuna kuna). Mati se za pomoć obratila građanima Hrvatske. „I hrvatski su građani za manje od tjedan dana prikupili milijun i nešto dolara (osam milijuna kuna), što je za mene bilo fascinantno i ja sam iz tog razloga počeo raditi tu priču. Zanimalo me kako i na koji način ljudi u Hrvatskoj, iako nisu velikog imovnog stanja, kao društvo ipak odluče u toliko kratkom vremenu pomoći nepoznatoj majci“, reče nam redatelj Zuber. Nažalost, Nora je bila preslabla i preminula je. Udruga „Hrabro dijete“, čiji je račun i pravna osobnost bila korištena za prikupljeni novac, odlučila je tu svotu prisvojiti. Roditelji u spomen svoga djeteta odlučili su se boriti na sudu da

Scena iz filma

bi na neki način pokušali pomoći drugima, drugoj djeci. Premda, pošto je mala Nora preminula, redatelj Zuber odustao je od snimanja, ali vratio se u priču pošto se dogodilo ovo s Udrugom. Norini roditelji prolaze kroz medijski i pravni pakao, pokušavajući otkriti što se dogodilo s novcem prikupljenim za liječenje njihova djeteta. Napravljeno je i sudsko vještačenje isplata, koje su pokazale da se novac podizao na bankomatima, da su se tim novcem plaćali mobiteli, studijska putovanja članova obitelji vodećih ljudi Udruge. Doznalo se i to da je dio novca uplaćivan na račune osoba vezanih uz Udrugu ili na račune njihovih tvrtki. Ivica Šitum i Đana Atanasovska Šitum do dana današnjega bore se na sudovima. Redatelj Robert Tomić Zuber i budimpeštansko gostovanje dokumentarca smatra vrlo emotivnim jer priča je probila svoj put i do mađarske publike. I kako nam je rekao nakon prikaza, prišla mu je starija žena i poručila obitelji neka se hrabro drži te će ona misliti na njih... „i da to je prava nagrada“.

Kristina Goher

Javna tribina Hrvatske samouprave XVIII. okruga

U prostorijama Hrvatske samouprave XVIII. okruga 9. prosinca 2017. godine održana je javna tribina narečene Samouprave te su proslavljeni Materice i Oci. Na susretu su među ostalim nazočili: Marija Srakić Mareljin, kao predsjednica, Marija Majstorović Budavári i Joso Patarica, kao članovi, donaćelnik ove gradske četvrti Attila Szarvas, Hrvati iz mađarskoga glavnog grada i simpatizeri ove Samouprave. Predsjednica je izvijestila nazočne, pedesetak osoba, o djelovanju Hrvatske samouprave, kojoj je na čelu u 2017. godini. Kako nam reče, Samouprava je i ove godine odradila redovite priredbe poput Hrvatskoga dana na kojoj su gostovali pjevači i plesači tukuljskoga Kulturnog društva, organizirali su stručni izlet u Hrvatsku, izaslanstvo gradske četvrti boravilo je u prijateljskom susretu u zbratimljenome Ninu, sudjelovali su na Narodnosnom danu i druženju u Bókayjevu vrtu što ga priređuje Samouprava Pestszentlőrinc-Pestszentimre te prigodom dana sv. Nikole darovali su stotinjak polaznika osnovne škole u čijim prostorijama im je i sjedište te proslavili i hrvatske i mađarske blagdane. Za djelovanje imali su na raspolaganju gotovo tri milijuna forinta.

Nakon njezina izlaganja proslavljeni su Materice i Oci, običaj bunjevačkih Hrvata, družilo se uz ukusnu večeru te zaplesalo i na harmonikašku glazbu Tukuljca Stipana Agića. Godine 2018. organiziraju putovanje u Mohač, na tradicionalni Bušarski ophod.

k. g.

Predsjednica Marija Srakić Mareljin

Najprestižniji bal Gradišćanskih Hrvatov u Sambotelu

Četarski domaćini su pokazali kako tribi mulatovati

Veliki tarhet, a ujedno i izazov ter slatka zadaća je za svako gradišćansko naselje i za njeva hrvatska kulturna društva prirediti najveći, najprestižniji i najpoznatiji bal Sambotela, za kojega bi veljek mogli izjaviti da je po broju gostov i najveće okupljanje Gradišćanskih Hrvatov u našem orsagu. Po rotaciji ljetos je Gornji Četar bio domaćin ovoga poznatoga spravišća i pri ulazu Športskoga i kulturnoga centra Agora Savaria, kupica sa četarskim grbom, domaće žgano, duha rozmarina, tamburaši Šetnje ter zastupnici četarske Seoske i Hrvatske samouprave su pozdravili goste još i iz četirih zemalj. Za gradišćanskom himnom tancoši HKD-a Četarci predstavili su koreografiju Balaža Horvata sa spletom baranjskih tancev, izrečena je i dobrodošlica brojnim časnim gostom.

„Fašnjak je vrime za mulatovanje, a Hrvati znaju tancati, jačiti i mulatovati. Mi ćemo vam danas pokazati, kako to ide, jer večeras je naša fešta, večeras se vino pije, nek se igra, nek se piva, jer ko ne piva Gradišćanac nije!“, se je obrnula publiku Roža Pezenhoffer, predsjednica četarske Hrvatske samouprave, a nju su na pozornici sa svečanima govori još sprohadjali brojni časní gosti. Dr. Mladen Andrić, veleposlanik Republike Hrvatske u Ugarskoj, je uz ostalo rekao da je uvjeren da su Četarci sve učinili da nadmašu sve prethodne organizatore ovoga bala koji još jednoč bilježi dobar položaj i žitak Hrvatov u Ugarskoj. Dr. Csaba Hende, potpredsjednik Ugarskoga parlamenta, je pred ovacijom izgovorio cijelu hrvatsku rečenicu: „Dragi Hrvati, dragi gosti! Od srca vas pozdravljam na Hrvatskom balu u Sambotelu“, ter je nastavio frapantno i kratko: „Lipo nam je s vami, pokažite nam još jednoč kako je tribi mulatovati! Neka dura zabava do svitanja, i Bog vas neka blagoslovi!“ Ivan Gugan, predsjednik HDS-a, je izrazio svoje zadovoljstvo da kot svako ljetu i ovput more biti nazočan na najpoznatijem, najprestižnijem i najvećem Hrvatskom balu, skupa s nekoliko stotinu Hrvatov i svim je zaželjio dobru zabavu. Dr. Tivadar Puskás, gradonačelnik Sambotela, takaj je prvu svoju rečenicu izgovorio na hrvatskom jeziku, potom pak gratulirao organizatorom ki su i ljetos omogućili da u ovom varošu se održi jedna od najboljih hrvatskih zabav po cijeloj državi. Attila Kratochvill, načelnik Gornjega Četara, dvojezično je otvorio bal, istaknuvši pri tom kako su mjesna Hrvatska samouprava, Četarska mladina, Klub mladih i HKD Četarci ter jačkarni zbor Rozmarin vjerni njegovatelji i čuvari hrvatske kulture i hrvatskoga jezika. Potom je ogromnu halu zgrabila hrvatska jačka od Gradišća do Slavonije, u izvedbi zbora Rozmarin i četarskih tamburašev, a Posavske tance, koreografiju Štefana Kolosara su predstavili tancoši HKD-a Četarci. Za melodije u prvog

Časni gosti s domaćicom bala

Jačkarni zbor Rozmarin

HKD Četarci i tanac iz Posavine

„Sad ili nikad“ iz Hrvatske na pozornici

zabavnoj uri zadužena je bila grupa „Sad ili nikad“ iz Čučerja, a potom na glazbu Pinkice (ujedno i na njegovom predzadnjem nastupu) su mogli uživati veseljaki. Velikim apluzom praćena svirka Panche-rocka (negda poznatoga benda s četarsko-nardarskimi svirači) iz prošlosti je najzad donesla slavlje i popularnost u euforičnom rasvijeću dvorane. Vridne nagrade na tomboli su našle svoje dobitnike, a koga te noći srića nije objamila, batrío se u tancu i ljubavi u prekrasnom ambijentu, kako su Četarci prorokovali, u pravom mulatovanju, sve do bijele zore.

Tiho

Martinci – Hrvatska svinjokolja

Rad je započeo u ranim jutarnjim satima.

Drugu godinu zaredom, u organizaciji HDS-ove ustanove Kulturnog i športskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, u dvorištu na takozvanoj „otvorenoj areni“ priređena je svinjokolja koja je okupila devet družina. Malo neobičan termin, ali što je, tu je, svinjokolja se odvijala 6. siječnja na blagdan Sveta tri kralja. Nisu se ljudi smrzavali jer je vrijeme bilo neobično toplo za siječanj, a organizatori su nabavili i drvene kućice koje inače imamo prilike vidjeti po brojnim sajmovima na ulicama mađarskih gradova prilikom vinskih festivala, adventskih i inih sajмова. Vaša

njokolje nije izostalo kušanje domaćih rakija i kuhana vina te ocjenjivanje mesnih proizvoda (šunka, slanina, kobasice, salame i pure, svinjokoljsko jelo „frišketina“). Sve je to ocjenjivao ocjenjivači sud, na čelu s Gaborom Kuštrom, a u radu suda sudjelovali su starinski načelnik Šandor Matoric, sopjanski načelnik Berislav Androš, martinački načelnik Levente Varnai. „Hrvatska svinjokolja“ završena je proglašenjem rezultata, a potom su najizdržljiviji nastavili druženje uz tamburaše i dobru hranu, potpomognutu vinskim i inim kapljicama.

„Dekle“

„Dečoki“

Prijatelji iz Sopja

Ocjenjivački sud

Ekipa Kulturnog i športskog centra „Josip Gujaš Džuretin“

urednica posjetila je događaj oko podneva kada su već polako završavali svinjokoljski radovi, i prali se sudovi te se uz pjesmu virovitičkih tamburaša kušalo ponudeno od pripremljenih svinjokoljskih „plodova“. Svaka je družina mogla imati najviše deset članova. Družine su na licu mjesta mogle kupiti svinju. Čujem kako su sve bile mangalice, osim jedne, a „bravi“ i nisu imali veliku težinu, stotinjak kila. Nakon dolaska družina, odredio se redoslijed i pravila sudjelovanja, a uz domaće družine bile su dvije iz Hrvatske, iz Gornje Baze i Sopja. Sopjani su činili zajedničku družinu sa Starinom. Nakon početka svi-

Ocjenjivački sud najboljom rakijom proglasio je rakiju daranske Hrvatske samouprave, najbolje kuhano vino imao je Kulturni i športski centar „Josip Gujaš Džuretin“, najbolju puru družina Podravka +, najboljom je proglašena zajednička družina sela Starina i Sopja, a ista je družina napravila i najbolju kobasicu Najbolju „frišketinu“ pripremila je družina Hrvatske samouprave Šomođske županije. Sve su družine trebale dati na ocjenjivanje: par pečenih kobasica, par pečenih purica, jednu porciju jela uobičajenu za svinjokolju („frišketina“), 0,5 litre rakije, 1 litru kuhana vina. Također, svaka se družina

obvezala za prijavu za natjecanje „Kobasijada“ 2018, koje se održava u organizaciji HDS-ove ustanove Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, svake godine u Pečuhu, trebala je predati par dimljenih kobasica i komad dimljene salame (min. 0,5 kg) koje su pripremili na licu mjesta.

A što je cilj Hrvatske svinjokolje? Po organizatorima, čuvanje tradicionalne svinjokolje, timski rad, veselo raspoloženje, punjenje kobasica, pure, krvavica, „frišketina“, kušanje kuhana vina i domaćih rakija.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

„Krlležin“ uspjeh na Đačkoj olimpijadi

Jedanaestorica momaka pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže – Franko Jurić, Jakov Marjanović, Milan Terzić (8. r.), Vladan Kovačević, Valer Severinac, Vanja Vukas (10. r.), Aleksej Carev, Uroš Rosić (11.B), te Valentino Karanfilovski, Marko Mandić i Miljan Popadić (12. r.) – zauvijek su upisala svoja imena u zlatnim slovima ispisanu knjigu povijesti svoje odgojno-obrazovne ustanove. Naime, prvi put u povijesti škole košarkaška momčad dospjela je u državnu završnicu Đačke olimpijade u A kategoriji (registrirani igrači) V. – VI. dobne skupine i tamo osvojila prestižno IV. mjesto.

U državnu završnicu koja se održavala od 25. do 28. siječnja ove godine u Debrecinu, plasiralo se osam najboljih momčadi u Mađarskoj: Gimnazija „János Bolyai“ iz Kečkemeta, Vježbaonica Pečuškoga sveučilišta, Gimnazija Tóparti iz Stolnog Biograda (Székesfehérvár), Gimnazija „Árpád Tóth“ iz Debrecina, Gimnazija „Kölcsey“ iz Körmenda, Gimnazija „Márton Bálint“ iz Turbala (Törökbálint), Gimnazija „Pál Vasvári“ iz Nyíregyháze te Hrvatska gimnazija Miroslava Krleže iz Pečuha.

Natjecanje se odvijalo u takozvanom „round robin“ sustavu, odnosno sustavu igranja po skupinama. Krlležinci su B skupinu apsolvirali na prvome mjestu neporaženi, sa sljedećim rezultatima:

Debrecin – «Krlleža» 81 : 83

Aleksej Carev 4, Tino Karanfilovski 8/6, Vladan Kovačević 3, Marko Mandić 25/6, Miljan Popadić 22/15, Uroš Rosić 19/9, Vanja Vukas 2.

Nyíregyháza – «Krlleža» 79 : 89

Tino Karanfilovski 5, Vladan Kovačević 8, Uroš Rosić 17/6, Miljan Popadić 26/3, Aleksej Carev 10, Vanja Vukas 5, Marko Mandić 18.

«Krlleža» – Stolni Biograd 87 : 63

Miljan Popadić 15/3, Vanja Vukas 16/6, Vladan Kovačević 12/3, Uroš Rosić 9/3, Franko Jurić 10, Jakov Marjanović 6, Valer Severi-

nac 1, Tino Karanfilovski 2, Aleksej Carev 2, Marko Mandić 14/6.

Međutim, u poluzavršnici protiv «Kölcseyjeve» momčadi iz Körmenda vjerojatno je umor učinio svoje, pa je niz pobjeda prekinut, te je «Krlležina» momčad u završnici igrala za treće mjesto.

«Krlleža» – «Kölcsey» Körmend 39 : 64

Miljan Popadić 9/6, Aleksej Carev 5/3, Vanja Vukas 2, Marko Mandić 12/6, Tino Karanfilovski 1, Uroš Rosić 10/3.

U velikoj borbi brončane utakmice «Krlležini» su momci vodili gotovo do kraja, ali dvije minute

prije završetka isključena su dva igrača zbog pet osobnih pogrešaka, pa je tako medalja koja im je bila nadohvat ruke, pripala momčadi Nyíregyháze koja je ovu utakmicu shvatila kao revanš za poraz pretrpljen prvoga dana u skupini.

Nyíregyháza – «Krlleža» 84 : 77

Aleksej Carev 4, Tino Karanfilovski 13/6, Vanja Vukas 14, Miljan Popadić 11/6, Uroš Rosić 15/6, Marko Mandić 20/12.

Uza stručnu pomoć trenera Sándora Földija, zahvaljujući kojem je momčad i krenula u seriji natjecanja Đačke olimpijade, «Krlležini» su košarkaši proslavili ime svoje škole diljem Mađarske i ostavili neizbrisiv trag u Debrecinu.

Janja Živković Mandić

Pehar nasljeđa Zrinskim kadetima

„Samo sreća i ništa više“, glasi slogan keresturske Udruge Zrinskih kadeta koji ovaj put nisu imali samo sreće, nego su bili vrlo aktivni, marljivi, pa tako zaslužili ugledno Priznanje „Pehar nasljeđa“ koju dodjeljuje Zaklada za kulturu naselja udrugama koje skrbe o odgoju mladih naraštaja, te o njihovu uključivanju u kulturne sadržaje i njegovanje tradicija. Svečana dodjela Pehara nasljeđa upriličena je 20. siječnja na Gala programu Dana mađarske kulture u budimpeštanskoj Palači Stefánia.

Zrinski kadeti pred Osnovnom školom „Nikola Zrinski“ s predsjednikom udruge Anicom Kovač i članom predsjedništva Lacijem Papočijem

Udruga Zrinskih kadeta utemeljena je 2009. godine radi očuvanja i promicanja plemićke obitelji Zrinski, koji su svoje posjede imali i u Pomurju, nedaleko od Kerestura imali utvrdu Novi Zrin. Želja je osnivača bila da kadeti čuvaju spomen povijesnih likova, da prema uzoru obitelji Zrinskih njeguju čovjekoljublje, poštuju obitelj i njeguju domoljublje i Bogoljublje. Povijesna postrojba Zrinskih kadeta djeluje u okviru udruge i zapravo od samog utemeljenja trideset i dvojica mladića prisegnulo je i tako postalo kadetom, ali danas su najaktivniji oni koji imaju prebivalište u Keresturu ili u blizini.

U redove Zrinskih kadeta primaju se učenici koji to zavređuju svojim ponašanjem, disciplinom i dobrim srcem. S pomoću čakovečke Zrinske garde dječaci trebaju naučiti uredno marširati, znati zapovijedi na hrvatskom i mađarskom jeziku, nositi odoru i sablju. Od samih početaka kadeti redovito nastupaju na raznim svečanostima u Pomurju, diljem Mađarske i u inozemstvu. Već od 2010. godine svaki put sudjeluju na Gala programu Mađarske kulture u Budimpešti, čuvaju odljevak mađarske krune i svojom nazočnošću uveličavaju program. Predsjednica Udruge Anica Kovač, vitez mađarske i međunarodne kulture, iz godinu u godinu pomaže i oko organiziranja gala programa, s njezinim su posredstvom na programu nastupili i kotoripski, lendavski učenici, a keresturski već više puta. Taj višegodišnji trud, te dostojno njegovanje spomena Zrinskih bio je povodom za dodjelom priznanja.

– Zna se da mi ovdje u Keresturu posebnu pozornost posvećujemo Zrinskim jer nedaleko od nas se nalazila utvrda Novi Zrin, članovi su obitelji bili župani i naše županije, njihov život, hrabrost, razmišljanje i njegovanje dviju kultura nama narodnostima od posebne je važnosti. Žao mi je što se u našim udžbenicima vrlo malo spominje njihovo značenje, mi koji živimo na tlu gdje su možda i oni jahali konje, borili se za slobodu Mađara i Hrvata, moramo više

Ponosni kadeti s peharom pred školskom spomen-pločom

znati o njima. Upravo zato smo utemeljili Udrugu, organiziramo razna natjecanja, konferencije, spomen-programe. Drago nam je da to smatraju važnim i drugi ljudi, da ono što radimo ovdje u našem malom Keresturu, cijenjeno je i na višim razinama. – rekla je predsjednica Udruge Anica Kovač.

Udruga ostvaruje vrlo dobru suradnju sa Sveučilištem narodne obrane, Povijesnom postrojbom sigetskih vitezova, s Križevačkom djevojačkom stražom, Zagrebačkim izviđačima, čakovečkom Zrinskom gardom, školskim ustanovama, udrugama iz Slovenije koje se bave očuvanjem povijesnih tradicija. Zrinski će kadeti iduće godine proslaviti desetu obljetnicu svoga postojanja i prema planovima tada će se sastati svi kadeti koji su do sada prisegnuli. Razmišlja se i o tome da s partnerima izrade Spomen-put Zrinskih u okviru čega bi posjetili spomen-mjesta obitelji Zrinskih i Rákóczijevih, te ih posnimali i složili spomen-sobu koja bi bila dostupna svim ljubiteljima povijesti.

Beta

Zaklada „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju“ dodijelila godišnje stipendije

Godine 1994., tada umirovljeni učitelj, danas pokojni Matija Kovačić utemeljio je Zakladu „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju“. Cilj je Zaklade pomaganje hrvatske (šokačke) mladeži na srednjim i visokim školama, fakultetima, koja je nakon završetka školovanja voljna raditi na prosvjetnom i kulturnom uzdizanju domaćega hrvatskog življa, čuvati njegovu samobitnost.

Pomagati se prije svega mogu mladi iz Mohača, zatim iz ostalih mjesta gdje žive Hrvati. Tada je Matija Kovačić istaknuo da je Zaklada otvorena svakom te izrazio nadu da će joj (utemeljena tada sa sto tisuća glavnice i najamnine koju godišnje donese deset hektara zemlje) svoj dragovoljni prilog dati mnogi dobri ljudi, udruge, klubovi, KUD-ovi i druge pravne osobe koje na svojoj duši nose sudbinu hrvatske narodnosti.

Kako nas je izvijestila dr. Marija Prakatur, predsjednica Kuratorija Zaklade „Za buduću hrvatsku (šokačku) inteligenciju“, ovogodišnja dodjela stipendija upriličena je 16. prosinca u mohačkome Gradskom muzeju „Dorottya Kanizsai“, čiji je ravnatelj dr. Jakša Ferkov. Svečanosti su uz stipendiste pribivali dogradonačelnica grada Mohača Erika Bodnár Kovács i predsjednica mohačke Hrvatske samouprave Irena Udvarac, a priredba je održana i uz potporu Hrvatske samouprave grada Mohača, te uz sponzorstvo Pekare „Szabó“. Druženje je započelo predavanjem suradnice mohačkoga Gradskog muzeja dr. Andreje Kolutac o vješticama u srednjem vijeku u Bekeškoj županiji, a na svečanosti otvaranja nastupila je Vanda Iloškić, učenica desetog razreda Gimnazije „Károly Kisfaludy“, koja je pjevala i svirala hrvatske božićne pjesme.

Ove su godine četiri studenta hrvatskog podrijetla dobila jednokratnu stipendiju narečene Zaklade: „Sabolč Sajčan, Janja Mađar, Zora Šimić i Timea Feher. Oni su tražili potporu za isplatu troškova školarine, ili troškova podstanarstva, odnosno studentskog doma. Svi su oni pohađali izbornu nastavu hrvat-

Ovogodišnji stipendisti i članovi Kuratorija zajedno

skoga jezika i književnosti u mohačkoj Gimnaziji „Károly Kisfaludy“.

Stipendije je dobilo i devet srednjoškolaca, svi učenici spomenute Gimnazije koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika i književnosti: Lili Martinov, Dora Heim, Viktorija Selar, Blanka Sabo, Janoš Feher, Vanda Iloškić, Marko Šimić, Dora Striković, Fani Maroš. Oni su tražili potporu za troškove polaganja jezičnog ispita ili za kupnju hrvatsko-mađarskog rječnika. Ukupno je dodijeljeno trinaest stipendija u ukupnoj vrijednosti od 123 000 tisuće forinta, stipendisti su dobili jednokratnu potporu u prosjeku od 10 tisuća forinti, nešto više studenti od srednjoškolaca.

Tijekom protekle dvadeset i dvije godine sedmeročlani Kuratorij, čiji se sastav mijenjao u protoku vremena, dodijelio je 140 stipendija. Danas je na čelu Kuratorija dr. Marija Prakatur. Ona je već dvadeset godina predsjednica Kuratorija. Zaklada ima glavnica od tri milijuna forinta, i vrsnu knjigovodkinju Katu Vrban, kaže predsjednica Kuratorija naglašujući da nisu potrebna velika sredstva kako bi se činile vrijedne i velike stvari i projekti. Premda je utemeljitelj Zaklade Matija Kovačić vjerovao da će taj poticaj naići na prijam kod svih onih kojima je na srcu hrvatska samobitnost, tijekom proteklih dvadeset godina jedva je bilo onih koji su „darivali“ Zakladu, i tako povećali njezinu temeljnu glavnica.

Branka Pavić Blažetin

Ponosimo se njime

Dejan Ileš po majci Anici Filaković (rođenoj u Santovu) Hrvat je koji, dakako, na zavidnoj razini govori svoj materinski jezik. Stalno mu je boravište u Budimpešti, gdje je i pohađao tamošnju Hrvatsku školu. Od ranog djetinjstva bavi se klizanjem, u tom je športu postigao vrhunske rezultate, više puta je bio državni prvak, i ponajbolji na mnogim Grand Prix natjecanjima. Hrvatsku je zastupao i na europskim i svjetskim prvenstvima. Tim natjecateljskim vidom klizanja prestao se baviti prije desetak godina; svoju je karijeru nastavio na polju revija na ledu. Svojom plesnom partnericom, koja mu je ujedno i zaručnica, skupa prolaze svijetom i kao solisti sudjeluju u raznim veličanstvenim produkcijama. Sudjelovali su već i u «King on Ice showu» s Edvinom Martonom, a klizali su u Dubaiju, Parizu, Bahreinu te u raznim engleskim i meksičkim gradovima. Uza svoju profesionalnu karijeru, s prijateljima utemeljio je «Art on Blades», jedinu reviju na ledu u Mađarskoj. U našoj zemlji podupire i mlade klizače, pomaže u pripremama polaznike Hoffmannove akademije.

GORNJI ČETAR

Četarska mladina svakoga poziva i čeka na trodnevno veselje Bra-nja rozmarina jur 11. februara, u nedilju, u restoran Pezi s tamburaškim večerom, kade će se za mužiku skrbiti Šetnja. U pondiljak se nastavlja fešta, po starom običaju, u kliti u četarskoj Gori, utora-k se ganu dičaki po rozmarin k divičicam u stane, a uvečer petrovski tamburaški sastav Žgano zatvara fašenjaka, takaj u restora-nu Pezi.

DONJA DUBRAVA

Sredinom siječnja ustrojstvom spusta na rijeci Dravi organizacije Rafting klub Matis, Ekološka udruga Zeus i Svjetska organizacija za zaštitu prirode WWF Adria prosvjedovale su protiv izgradnje hidroelektrane na Dravi. Na Zimskome spustu dugačkom 12 kilo-metara okupilo se više od 300 sudionika iz raznih zemalja (Hrvat-ska, Mađarska, Bosna i Hercegovina), svi s istom porukom – ne žele nove hidroelektrane na Dravi. Prvi takav spust održan je prije 10 godina. Sudionici su upozorili da bi gradnja hidroelektrana Molve 1 i 2 ugrozila rijeku, te da na Dravi, koja je dio mreže Natura 2000 i UNESCO-ova Prekograničnog rezervata biosfere Mura – Drava – Dunav, nema mjesta za nove hidroelektrane jer ih ima dovoljno. U Donjoj Dubravi predloženo mjesto za hidroelektrane u samom je srcu „Europske Amazone“, najočuvanijeg i ekološki najvrednijeg dijela rijeke. Baranjska i Šomođska županije odlučile su o tome da osuđuju izgradnju hidroelektrane na Dravi.

PETROVO SELO

Zaklada «Za Petrovo Selo» Vas srdačno poziva na svoj 18. tradici-onalni maskenbal s temom mediteranskoga svita, 10. februara, u subotu, od 19 uri u mjesni Kulturni dom. Sve goste čekaju bogate tombole, šalni program i zabava do jutra uz Pinkicu i Pinka-band.

BUDIMEŠTA

Hrvatska samouprava V. okruga u petak, 16. veljače 2018., pri-ređuje otvorenje izložbe „Hrvatska u slikama“, koje će biti u galeriji Atrium Kulturnoga doma „Aranytíz“ (V., Arany János u. 10). Ostva-renju priredbe pridonijela je Samouprava V. okruga.

Hrvatsko kazalište – veljača

17. veljače 2018. g.

u 20 sati Zoltan Gatai: Marica – pučka igra, Vinkovci;

20. veljače 2018. g.

u 11 sati D. Fajfer – G. Smoljanović: Majstori, Sambotel;

20. veljače 2018. g.

u 14 sati D. Fajfer – G. Smoljanović: Majstori, Hrvatski Židan.

ERČIN

Hrvatska samouprava toga grada i ove godine priređuje uobičajene Racke poklade, koje će biti u subotu, 17. veljače od 17 sati, u gradskom Općeprosvjetnom domu i Knjižnici Józsefa Eötvösa (Szent István út 12 – 14). Priredba je s naramkom, ulaz je bespla-tan, ali samo u maski, krinki. Organizatori mole da sudionici pri-redbe donesu dar za tombolu, po mogućnosti što bi i oni rado primili, ali da ne bude cvijet u lončanici ili kita cvijeća. Također će se prirediti i natjecanje u pečenju krafna (pokladnica) i maska. Na zabavi svira tukuljski sastav Ledina.

BUDIMEŠTA

Sukladno vladinoj uredbi 100/1997. (VI.13.) o propisima pravilni-ka za maturalne ispite, srednjoškolci u Mađarskoj maturalne ispi-te imaju pravo polagati u dva ispitna roka, svibanj – lipanj i listo-pad – studeni. Prijava je putem popunjene prijavnice, koju treba dostaviti ustanovi koja prima prijave na maturalni ispit. Na pro-ljetne maturalne ispite (svibanj – lipanj) treba se prijaviti do 15. veljače 2018., a na jesenske (listopad – studeni) do 5. rujna 2018. godine. Također do 15. veljače 2018. godine treba predati prijave na visoka učilišta na kojima žele započeti sveučilišne studije. Bez naknade mogu se prijaviti na tri mjesta, a plate li naknadu, broj je mjesta „velik“.

USPJEH HRVATSKIH TENISAČA NA AUSTRALIAN OPENU

Hrvatski tenisač Mate Pavić, zajedno s Austrijancem Oliverom Marachom, pobijedio je u završnici parova na Grand slam turniru Australian Open u Melbourneu. Pobijedili su kolumbijski par Farah i Cabal s 2 : 0 (6 : 4, 6 : 4).

Isti je tenisač također osvojio Australian Open i u mješovitim parovima s Kanađankom Gabrielom Dabrowskom, te pobijedio par u kojem su igrali Mađarica Timea Babos i Indijac Rohan Bopann s rezultatom 2 : 1 (2 : 6, 6 : 4, 11 : 9).

Ovo je do sada najveći uspjeh 24-godišnjeg tenisača iz Splita.

Drugi hrvatski tenisač Marin Čilić igrao je u završnici istog turnira i izgubio od Švicarca Rogera Federera s rezultatom 2 : 3. Ovaj najbolji hrvatski tenisač sada se na-lazi na 3. mjestu svjetske rang-liste iza slavnihi Federera i Nadala.

